

népvándorlás kori avar telep részlete jelentkezett, amely a feltárási területtől D-re eső, a lakópark II. üteméhez kapcsolódóan feltárt avar teleprész folytatásaként értelmezhető. Az előkerült 13 objektum közül ötöt félig földbe mélyített lakógödörként határozhattunk meg, a többi különféle méretű gödörobjektum és egy árok. A téglalap alaprajzi formát mutató lakógödörnél három esetben került elő kemence; kétszer az objektum ÉK-i sarkában, egy esetben pedig az ÉNy-i sarokban. Az objektumokból viszonylag csekély mennyiségű kerámia került elő.

Szórványosan középkori (13–14. sz.) kerámia is előkerült, de biztonsággal nem tudtunk ehhez a korszakhoz objektumot kapcsolni.

BESZÉDES JÓZSEF

70. Budapest, XIV. Csömöri út 13–19., Rákospatak utca 12–28., Bosnyák utca 48–56.

Sza, Á

A Budapesti Történeti Múzeum 2008. december 2–18. között régészeti próbafeltárást végzett a területen (Hrsz.: 31267/118). Összesen 3559 m²-nyi felületen 15 szondát nyitottunk. A terület rétegződés szempontjából két részre osztható. Az ÉÉK-i részén, a Rákospatakhoz közelebb egy vastag újkori feltöltés alatt 80–100 cm-nyi tömör fekete (kultúr)réteg húzódott, amely már a sárga altalajon feküdt. A megtalált objektumok kizárólag ebből a rétegből indultak. Az altalaj a mai szinttől számítva igen változó mélységben, 80–250 cm között, a legtöbb helyen 120–130 cm között jelentkezett. A megtalált illetve feltárt objektumok száma csekély, mindössze 23. A legtöbb a Rákospatakhoz közel fekvő egy, a beépítésre kerülő telek szélétől mért 150 m-es sávban jelentkezett, a datálható objektumok többsége szarmata kori, egyetlen egy Árpád-kori volt. Az objektumok szórványos szarmata kori megtelepedésre, a szerződésben foglalt terület É-i csücskében és közepén pedig temetőre utaltak.

A feltárási terület DNy-i részén, nagy vonalakban az egykori sportpályák területén és a közöttük húzódó utak alatt az előzőtől részben eltérő talajviszonyokat találtunk. A mai humusz alatt, vékony, barnás színű homoktalaj feküdt, időnként újkori feltöltéssel. Ezen a területen a metszetekben jól megfigyelhető volt, hogy feltehetően a sporttelep kiépítésekor jelentős földmunkákat, planírozást végeztek, amellyel részben átalakították az eredeti rétegvizonyokat. A terület mind a Csömöri út, mind pedig a Rákospatak utca irányában lejtett, vagyis egy hosszú homokhátat képezett. A hát közepén a rétegvastagság nem haladta meg a 40–50 cm-t, a lejtő alján viszont elérte a 1,5 m-t is. Ezen a területen sem régészeti objektum, sem másodlagos helyzetben lévő régészeti lelet nem jelentkezett.

A leletek a Budapesti Történeti Múzeum Aquincumi Múzeumába kerültek.

HORVÁTH LÁSZLÓ ANDRÁS

71. Budapest, XV. Piócás-dűlő

Ő

2008. június 23-án terepbejárást folytattunk a kerület É-i határán, Rákospalota-Kertvárosban, a Csömöri-patak és Budapest közigazgatási határa közötti területen. Ennek során egy új lelőhelyet találtunk a Piócás-dűlőben a Csömöri-pataktól ÉK-re, a 2/b úttól DNy-ra. Rossz látási viszonyok között, gázos burgonyaföldön, maréknyi őskori töredéket gyűjtöttünk egy ÉNy-DK-i irányú dombháton. A lelőhely pontos kiterjedését nem lehetett megállapítani.

Munkatárs: Éder Kata.

KOROM ANITA

72. Budapest, XXI. Csepel, Szabadkikötő út 5–7.

Á, Kk

2008. április 30. és május 27. között folytattuk az építkezéssel megbolygatott részek előző év végén megkezdett megelőző feltárást. A lelőhelyen két kiemelt területen nyitottunk újabb 30 szelvényt, melyeket a csarnok pillérialapjainak helye jelölt ki. A terület D-i részén a felső rétegekben 15–16. századra keltezhető objektumok kerültek felszínre. Kiemelendő a 15. szelvény 3. háza, melyben mérműves cserépkályha omladéka került elő. A lelőhelyet D-ről egy árok határolta, mely leletanyaga alapján egykorú a 3. házzal. Az ároktól D-re objektumot nem találtunk. A lelőhely középső és É-i részén a 15–16. századi objektumok hiányoztak, itt a 13–14. századi leletek (kerámiaalapozású kemenceplatinák, gödrök) keltezték a humusz felső rétegét. Ez alatt 11–12. századra datálható két ház került elő, már a finom homokban. A házak egykorúak, de különböző volt a kemencéjük, valamint cölöpszerkezetük, tájolásuk viszont azonos (ÉNy-DK). Az 1. háztól 2 m-re a ház padlójának szintjéről egy töredékes állapotban megmaradt bronz erénytalat találtunk. A házak padlója kemény homokos altalaj, melyet agyaggal lesároztak. Az 1. ház érdekessége, hogy kürtője volt a kemencével átellenes oldalon. Az altalajban, de jellemzően finom és tömött homokos hordalékkal befedve 10. századi objektumok voltak. Ezek mély tárolóvermek, ideiglenesen használt tűzhelyek lehettek. Ugyancsak a 10. századra keltezhető egy kemencebokr, mely két kemencéből, két tűzhelyből és közös hamuzógödörből állt.

Munkatársak: Szigeti Judit régész, Merva Szabina, Jóri Tünde és Groma Katalin régészhallgatók.

TEREI GYÖRGY

73. Budapest, XXI. Csepel-sziget É-i csücska

B

2008. május 15. és augusztus 4. között a Szabadkikötő út K-i oldalán, mintegy 3800 m²-nyi területen végeztünk kutatásokat (Hrsz.: 20990/4; 209996; 209973; 210011). A feltárást a Központi Szennyvíztisztító projekt keretében került sor, ahol a 2004 óta tartó ásatásokon

összességében 854 objektum került elő. A 2008-ban a létesítményhez csatlakozó út építését megelőző ásatáson feltárt, a Kr. e. 3. évezred végéről és a 2. évezred első feléből származó, kora bronzkori településjelenségek különböző korú, sokszor régészeti leleteket is tartalmazó, áradásos rétegek alól kerültek elő. A korszak itt megtelepedett népcsoportjainak (harangedény kultúra Csepel-csoportja és a nagyrévi kultúra), települései általában a parthoz közeli részeken alakultak ki, melyeket a Duna ismétlődő áradásai gyakran elöntöttek. Cölöpvázaz házak nyomát megőrző, földbe mélyített cölöpgödrök, a telep és a hozzá tartozó hulladék- vagy tárológödrök gyakori megújítása miatt, itt csak ritkán kerültek elő. Meglétüket azonban részben a területen szétmosódott, illetve planírozási gödrökbe eltemetett tapasztásmaradványok is igazolják. A több mint száz itt előkerült objektum többsége hulladék-, vagy tárológödör lehetett, azonban egy részükről joggal feltételezhetjük, hogy eredetileg agyagkitermelésre használták. A nagyméretű amorf beásásokban emellett sokszor lehetett munkavégzésre utaló jeleket is találni. Az egyikből például egy kisméretű, kavicsos alapozású tűzhelyet, és annak kissé lemélyített, erősen hamus, faszenes betöltésű hamuzógödört sikerült feltárnunk. A hevenyészve kialakított, platni nélküli tűzhelyet nem használhatták túl hosszú ideig, mivel az alatta lévő talaj szinte egyáltalán nem volt átégve. Feltételezhetjük, hogy az eredetileg nagyméretű, több egymásba érő, különböző alakú-, és mélységű beásásokból összeálló gödöregyüttes eredeti funkciójának megszűnése után vált alkalmassá a tűzrakásra. Csupán addig használhatták, amíg a következő áradás be nem töltötte, a telepen és környékén felgyűlt hulladékokkal (állatcsont-, és kerámiatöredékek, illetve egyéb elkalódott használati tárgyak és maradványaik) teli iszap-hordalékával. Az áradások nem túl nagy időközökkel követhették egymást, s alkalmanként 10–15 cm-nyi hordalékkal boríthatták el az egész települést, melyet az ár visszahúzódása után, újra benépesítettek. A település K-i szélén, a „sziget” partja mentén, először lankásan, majd egyre meredekebben mélyült az altalajba egy árok, amely egykor minden bizonnyal egy folyóág természetes medre lehetett, de a későbbi emberi beavatkozás révén minden bizonnyal vízvezető esetleg árvízvédelmi szerepe is lehetett. Az árok metszetében jól megfigyelhető volt az újabb és újabb árhullámok okozta folyamatos betöltődés, melynek során a víz nemcsak iszapot, hanem számos leletet is odasodort.

HORVÁTH M. ATTILA

74. Budapest, XXI. Szikratávíró út
Ő, Kk

2008. június 30. és augusztus 8. között szondázó kutatás folyt a Csepel II. sz. kereskedelmi medence területén: 35 szondával vizsgáltuk a rétegviszonyokat, valamint, hogy a közeli Árpád-kori falu objektumai átnyúlnak-e erre a területre is.

A szondagödrök kiásása során megfigyelhetővé vált, hogy a kereskedelmi medence építése során a területet erősen bolygatták. A Ny-i területen a felső néhány centiméter vastag humuszréteg után egybefüggő homokos feltöltés következett, melyet több helyen 4 m mélységig követtünk. Egyedül csak a vizsgált terület K-i részén, egy kis részen találtunk néhány szörvány őskori és késő középkori kerámiatöredéket, de objektum nem volt. Valószínűsíthetjük, hogy a kereskedelmi medence építésekor a kitermelt föld mozgatása során került ide néhány töredék.

TEREI GYÖRGY

75. Budapest, XXII. Háros utca 3.

Ő, Á, Kő

2008. augusztus 25. és december 12. között folyt régészeti szondázás az egykori Csót falu területén. A helyszín ismert volt a kutatók számára, hiszen az 1940-es évektől kisebb-nagyobb megszakításokkal régészeti feltárások folytak. Feltárássra került a templom és a körülötte fekvő temető, valamint az ÉNy-i területen egy házior. A mostani szondázó kutatásnak az volt a célja, hogy megállapítsuk, az egyes területeken, milyen típusú és intenzitású objektumok találhatóak. Összesen 7 területen folyt munka.

1. A gyárterület ÉNy-i sarkában található területen, 3 egymással párhuzamos, és egy merőleges árkot húztunk, mindegyik 4 m széles volt. A felső, salakos, újkori réteg alatt 20–40 cm mélységben előkerült a sárga bolygatatlan altalaj. Az újkori beásásokon kívül 3 középkori gödör került elő csekély leletanyaggal.

2. A templomtól D-re eső részen, az ásatást megelőzően itt tartottuk legvalószínűbbnek kőépületek előkerülését. Négy 4 m széles árokkal szondáztunk. Kettő 45°-os szöveget zárt be az úttal, kettő párhuzamosan futott vele. A korábbi felmérési rajzból és a szondákból egyértelmű kép bontakozott ki, DK-i irányban az egykori felszín erősen lejtett. Régészeti leletek és objektumok inkább az É-i és a Ny-i részen mutatkoztak. Árpád-kori árok, tárológödrök és egy kemence került elő. A terület D-i részén néhány őskori objektumot találtunk.

3. A templomtól Ny-ra eső részen, 3 egymással párhuzamos árokkal szondáztuk a területet. Majd miután nagyobb objektumok, illetve omladékréteg került elő, kibővítettük a feltárási részt. Két kőépület erősen roncsolt maradványa került elő, köztük számos korábbi (főként Árpád-kori) tárológödörrel.

4. A gyárterület ÉNy-i sarkában 4 szondát húztunk, nagy mélységben homokos feltöltést figyeltünk meg.

5. A gyárterület ÉK-i sarkában egy 5 m széles szonda meghúzására volt lehetőségünk. A mélyítés során 20–40 cm mélységben elértük a sárga altalajt. Újkori bolygatáson kívül régészeti lelet vagy objektum nem került elő.

6. A templomtól K-re eső területen V-alakú szondát nyitottunk, majd bővítettük a feltárandó részt; 40–100